

РЕВІЗІЯ ЧАСТИНИ ЗАМКУ ТА МІСТА ОСТРОГА (ФРАГМЕНТ)
1690 р.

(арк. 45) Lustratia księstwa Ostrog-¹
skiego części jednej, któ-
ra na jmci pana na Koniec-
polu Koniecpolskiego woje-
wodzica bełskiego przy-
ależy An. Dñi. 1690 die-
bus januarij odprawiona.

Miasto Ostróg książat Ostrog-
skich starożytne położone na ubo-
czu góry na południe nad rze-
ką Wilą. Na dwie części exdius-
dowane. Jedna jmci pana
Lubomirskiego koniusze[g]o kor., a
druga jmci pana na Koniecpolu
Koniecpolskiego wojewodzica beł-
skie[g]o.

To miasto ma zamek mu-
rowany, ale snadz niedokończony, bo
tylko ma dwie wieże murowane
z obudwu rogów ad instar bastionons.
I mur ze trzech stron, czwarta strona
palisadą zastawiona. Na jednej
wieży jest mieszkanie na górze.

To jest na pierwszej contigna-
tiej sklepiste. Izb tam znajdu-
je się cztery, w których mieszka pa[n]
Szmidowicz z ramienia ich mciów
pp. Lubomirskich jako w swojej
części urzędnik. Druga ba-
szta okrągła obszerniejsza, ale
pusta na części jmci p. wo-
jewodzica bełskie[g]o, ta[m] nicht nie
mieszka. Jest budynek dre-
wniany, nowy, podły z kruhlaków.

Od p. Domiechowskie[g]o zbudowany,
gdzie teraz mieszka

Ztamtąd

(арк. 45 зб.) Ztamtąd z pośrodku zamku do
stawu idzie wycieczka ziemna,

murowana, po wodę, ze wscho-
dami pod zamkiem tusz u sta-
wie będąca. Bo studni za-
mek, widzę nima, a woda tusz
extra bliska.

Wśród zamku cerkiew staro-
świecką architekturą, ale pię-
kną, murowana ad orientes
divecta, pusta. Sklepienia
już w niej wiszące[g]o, więcej go
upadło, bo bez dachu. Ratunku
przętkie[g]o potrzebuje żeby wszy-
tka nagle nie upadła. Oso-
bliwie nagrobek kscia Ale-
ksandra Ostrogskie[g]o marmuro-
wy, dobrze z osobą jego spoczy-
wającą, wyrobiony. Który mało
co naruszony, potrzebaby, aby
go prętko z cerkwi wynie-
siono. Bo sklepienie wałą-
ce się wniwecz go pokruszy.
Opus aszfimabile na K. m/10.
Drzwi żelazne dobre do tej-
że cerkwi jeszcze stojące.
Brama do tego zamku
jedna reparației potrzebu-
jąca. Most do niej przez fos-
sę drewniany niewyborny.
Sam zamek ciasny, bar[d]ziej
owali figurą niż w kwadrat.
Defenszej żadnej niema-
jący. Od miasta i przygrod-
ka fossa sucha, i przystęp
snad

(apk. 46) snadniej ze trzech stron, z je-
dnej tylko przez staw tru-
dny a n[i]e f[o]ssą. Prospect
jednak ma na staw na ich
rzece będący i do Między-
rzecza i na miasto piękny.
Locatia tego zamku mogłaby
jednak za głębszym wybra-
niem, woda ze stawu fossę
napęlniać. Insza dispozytia.
Jest i przygródek, oderżnięty
od miasta, palisadą osta-
wiony, w którym dwie cerkwi
iuxta duas sortes panów.
Tamże zaraz i farny kościół
drewniany ostrożony.

[...]²

Nowe miasto leży w nizinie na
błoni, gdzie ludzie się krzewią
dla bliskości wody, lasu i pa-
stwiska na stronie jmc[i] [p.] Ko-
niec-polskiego. Gdyby obrona ku

temu była, byłoby ludzi więcej.
(арк. 46 зв.) Nic tam muru nimasz, tylko w drzewo
się budują. Nimasz jednak tylko puł
rynku. A z drugą stronę ratusza
od pola tylko parkan stoi i
bramka ku lasowi, który wszy-
tek jest ze strony jmci p[an]a wojewo-
dzica in tantum, że się wszyscy na
obiedwie stronie tym lasem obcho-
dzą i z niego opał wyjednają.
Przed miastem starym wał wielki na uboczu
góry, od wierchowiny stawu asz ad deilinius.
Kiermasze jednak znaczne na czę-
ści jm p[an]a koniusze[g]o na górze od
bramy dubińskiej, Krasny targ
nazwanej, odprawują się, dla sucho-
ści i piękności miejsca i bliskości
miasta starego.
Miasto, samo murowane, osobliwie
w rynku kamienice wszystko, ale
pustych wiele. Dom tylko jeden naro-
żny drewniany gościnny.
Ratusz piękny, murowany. W nim
sklepy ziemne i zajerzechne ale
rujnuje się barzo
Budki nakoło ratusza i jatki.
Mury koło miasta ze spodu
kamienne, ku wierzchu cegła.
Na wielu miejscach zrujnowane, po-
prawy potrzeba w kilku miejscach. Jest
palisada miasto muru.
[...]³

ЛБНАН. — Відділ рукописів. — Фонд Радзівінського. — Н 130/І, 1. — Арк. 45–46 зв.

До публікації підготувала *Марта Боянівська*

¹ В публікації збережено довжину рядка оригіналу.

² У цьому уривку, який випускається, вміщено опис млинів і ставів.

³ Далі подано реєстр будинків.